

Темненко В.О., студент, Національний
університет біоресурсів і
природокористування України (м.Київ,
Україна),

Науковий керівник: Кропивко О.М.,
канд.іст.наук, доцент кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук, Національний
університет біоресурсів і
природокористування України (м.Київ,
Україна)

АНЕКСІЯ КРИМУ І ЗБРОЙНА АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА

У сучасному світі, де демократія та права людини вважаються основоположними цінностями, події, що стосуються порушення суверенітету країн, викликають глибоке занепокоєння та обурення міжнародної спільноти.

У 2014 році світ став свідком подій, які порушили звичайний порядок речей та стали серйозним випробуванням для міжнародних відносин. Однією з таких подій стала анексія Криму та збройна агресія Росії проти України. Це не лише порушення міжнародного права, а й виклик для стабільності та миру в регіоні. Важливим аспектом збройної агресії Росії проти України та анексії Криму є порушення невтручання та суверенітету країни. Згідно з міжнародним правом, кожна країна має право на незалежність і вільний розвиток без втручання з боку інших держав. Однак дії Росії в Криму та на сході України стали образливим викликом для цих принципів. Передумовами для цього стало стратегічне прагнення Путіна до територіального розширення України, що виникло задовго до подій 2013-2014 років. Головною метою було визначити реакцію США та їхніх союзників, тому Росія вживала силових заходів та економічний тиск проти України (у жовтні 2003 року - під час кризи навколо острова Коса Тузла, у січні 2006 року і січні 2009 року - під час «газових воєн») і під час Російсько-грузинської війни у 2008 році. Після цих подій у Кремлі утвердилося переконання про існування «мюнхенського синдрому» серед еліт

західних країн, перш за все, європейських, що вказувало на готовність до поступок агресору заради держав Балто-Чорноморсько-Каспійського регіону.

Пасивна реакція західних країн на російські провокації в значній мірі сприяла формуванню переконання у вищих ешелонах влади РФ щодо безкарності і фактично стимулювала Кремль до агресивних дій проти пострадянських країн.

Крим завжди мав велике стратегічне значення для Росії через його геополітичне розташування та доступ до Чорного моря. Російська Федерація виявила бажання зміцнити свій контроль над цією стратегічно важливою територією. Починаючи з 2008 року, Кремль розпочав інтенсивну пропагандистську кампанію як підготовку до можливої агресії проти України. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії ефективно використовувалися в пресі, на телебаченні та в інтернеті. Великою частиною цієї підготовки були масові видання різноманітних книг, які пророкували майбутній конфлікт між Росією та Україною. Основною ідеологічною лінією російської пропаганди стала концепція «русского міра», яка виникла ще в 1970-х роках серед московської ліберальної інтелігенції і була активно підхоплена у 2010-х роках патріархом РПЦ Кирилом. Росія посилила свою агітацію на підтримку російськомовного населення в Криму, стверджуючи, що їм загрожує нова українська влада, що встановилась в Україні після подій на Євромайдані. Невідомі війська без розпізнавальних знаків (т.зв. «зелені чоловічки») зайняли ключові адміністративні та військові об'єкти на Кримському півострові. Під контролем російських військ був проведений референдум, де мешканці висловилися за приєднання до Росії. Цей референдум визнаний сфальсифікованим та проведеним за відсутності міжнародного контролю. Після референдуму Росія підписала договір про приєднання Криму та Севастополя. Більшість країн та міжнародних організацій не визнали законність та легітимність референдуму. Анексія призвела до початку міжнародної ізоляції Росії, із введенням санкцій багатьма країнами та обмеженням співпраці в різних галузях.

Після анексії Криму розпочався конфлікт на сході України між українською армією та проросійськими силами. Від початку березня 2014 року, під лозунгами об'єднання південної та східної частин України з Росією, розпочалася спланована під контролем російських спецслужб серія протестних заходів в східних та південних регіонах України, відома як «Руська весна». Під прикриттям цих акцій, спеціально навчені штурмові групи, під керівництвом російських офіцерів, здійснили спроби захоплення адміністративних будівель в Харківській, Луганській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Херсонській, Одеській, Дніпропетровській областях. У квітні 2014 року почався збройний конфлікт між українською армією та проросійськими сепаратистськими силами в Донбасі. Велися інтенсивні бої за контроль над областями Донецька та Луганська. Росія відкрито чи приховано надавала військову підтримку сепаратистам, яка включала надання зброї, техніки та найманців. Це призвело до подальшого загострення конфлікту.

Анексія Криму та збройна агресія Росії проти України стала серйозним викликом для світового співтовариства. Вона підняла питання не лише щодо дотримання прав людини та суверенітету країн, але й щодо ефективності міжнародних механізмів контролю та впливу. Відновлення справедливості та територіальної цілісності України вимагає одноголосної позиції міжнародної спільноти та активного впливу на порушників міжнародного права. Важливо наголосити, що тільки через спільні зусилля можна досягти миру та стабільності в регіоні.

Список використаних джерел

1. Агресія росії проти України/ URL: <https://mankrda.gov.ua/informacijnij-rozdil/aktualnij-komentar/agresiya-rosii-proti-ukraini/> (дата звернення 17.10.2023).

2. Головка В.В. Збройна агресія російської федерації проти України [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Додатковий том. – Кн. 1: А–Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2021. - 773 с. URL: http://www.history.org.ua/?Termin=zbrojna_agresija_rosijskoji_federatsiji_proty_ukrajiny (дата звернення 17.10. 2023)/

3.Ключові питання та відповіді про російську агресію /URL:
<https://mfa.gov.ua/klyuchovi-pitannya-ta-vidpovidi-pro-rosijsku-agresiyu> (дата
звернення 17.10. 2023).